

SLOVENCI V 2.SV.VOJNI

2.sv.vojna traja: 1.09.1939-15.05.1945

Prične se z nemškim napadom na Poljsko. V noči iz 23. na 24. 08. 1939 so Nemci s SZ podpisali pogodbo: »Prijateljska in nenapadalna pogodba med Nemčijo in SZ« oziroma »Pakt Hitler- Stalin«. Vsebina pogodbe je sestavljena iz 2 delov:

1) *JAVNI del*: so ga objavili, tu so napisane misli o sodelovanju, navezavi stikov..

2) *TAJNI del*: tu so zapisana pričakovanja o delitvi V Evrope:

~ *delitev Poljske* na dva enaka dela, meja bi potekala po rekah (Narev, Visla, San). Ozemlje V od rek bi pripadalo SZ, Z od njih pa Nemčiji.

~ *Litvo, Latvijo, Estonijo, Finsko* je Nemčija prepustila SZ.

Vzroki za Pakt Hitler- Stalin:

~ Nemčija se je s podpisom pogodbe zavarovala pred napadom, SZ jih ne bi ogrožala

~ imperialistična politika obeh strani

Pogodba je v samo komunistično gibanje vnesla veliko zmedo. Še leta 1935 je namreč veljal rek »Fašizem je vojna«, po tem paktu pa ni bilo več tako. V Jugoslaviji je to posledično sprožilo spor z Informbirojem 1948.

POTEKI NAPADOV

~ 1939: v prvi polovici septembra so Poljsko napadli le Nemci, 17. septembra pa se je priključila še Rdeča armada. Konec meseca je Poljska že kapitulirala, ozemlje so si razdelili in državo izbrisali iz zemljevida.

~ 1939-40: Nemčija se je umirila, SZ pa je zasedla Litvo, Latvijo in Estonijo. Zahtevala je, da države odstopijo luke in s tem dobila dostop do Baltiškega morja. Države se niso upirale.

~ 1939-40 (od jeseni do marca naslednjega leta): Rusko- Finska vojna; SZ zahteva finsko pokrajino Karelijo z izgovorom, da Sankt Petersburg nima dovolj prostora za obrambo in da je mejo med državama potrebno premakniti na S. Finci se niso vdali in pri vojni izkoriščali naravne danosti pokrajine. Rdeča armada je imela veliko težav, a so Finci na koncu vseeno morali odstopiti pokrajino. (Finska je ob napadu Nemčije leta 41 na SZ pomagala Nemčiji in se s tem mačevala)

Države, ki jih je Nemčija zasedla ali napadla do 1940:

- Danska, Norveška (pomlad)

- Beneluks in del Francije (maj)

* V Franciji so okupirali le S in Z del države; J del je ostal neokupiran. »Vichyska Francija«. Vodja tega J dela je bil Petain, zato ima ime tudi »Petainova ali kvizlinška Francija«, ker je Petain sodeloval z Nemci. V Franciji se je nato razvilo odporniško gibanje.

- napad na Anglijo (poleti do konca leta)

* Čeprav so bombardirali angleško ozemlje, ga niso uspeli osvojiti, predvsem na račun radarja

Države, ki jih je Nemčija zasedla ali napadla do 1941:

~ Jugoslavija (6.04.1941)

* Jugoslavija je pred zasedbo na Dunaju v dvorcu Belvedere 25.03.1941 pristopila k *trojnemu paktu*. Ta pakt je pogodba, ki je bila podpisana leta 1940- »os Rim- Berlin- Tokio«. Japonska je z njim prepustila Nemčiji in Italiji urejanje razmer v Evropi, sama pa je urejala razmere v Aziji. K paktu sta pristopili še Madžarska in Romunija.

NAPAD NEMČIJE NA SZ- 22.6.1941

Hitler je vojsko razdelil na 3 armadne bloke, vsaka je imela svoj cilj:

1.armada: proti SV, cilj Leningrad (Sankt Petersburg)

Obleganje je bilo dolgo, Nemška vojska je ustvarila obroč okrog mesta, a ga niso mogli zasesti. Umrlo je veliko ljudi (lakota, spopadi, mrz..), pojavili so se celo primeri kanibalizma.

2. armada: proti V; cilj Moskva

Ruske enote so nemške ustavile že 30km pred Moskvo. Rusi so v predmestja poslali delavce in enote iz Sibirije. Spopadi so potekali decembra. Ruski vojaki so bili utrjeni, borbeni, vajeni razmer, borili so se za svojo državo; Nemci pa so venomer imeli dvom, in izgubili

3. armada: proti J, cilj Kavkaz

Šli so prek Ukrajine, že leta 41 so se zaustavili, spomladji 42 pa je Hitler ocenil da bodo spopade nadaljevali samo na J kraku. Poleti so prek Volge prišli do Stalingrada. Spopadi so potekali od 42- 43. Hitler je doživel poraz. Zasedli so mesto, vendar jih je Rdeča armada obkolila z dveh strani in ustvarila kotel. Nemci so se predali, odpeljani so bili v taborišča.

NAPAD NA JUGOSLAVIJO

~ 25.03.1941- na dvorcu Belvedere (Dunaj) je Jugoslavija pod pritiski pristopila k Trojnemu paktu, podpisnika pogodbe sta bila Cvetković in Maček- »Cvetković- Mačkova vlada«

V večjih mestih (os Ljubljana- Zagreb- Beograd) so se kot nasprotovanje pristopitvi pričele demonstracije, najhujše so bile v Beogradu. Zagovarjali so geslo »Bolje rat nego pakt«, KPJ je demonstracije podpirala.

~ 27.03.1941- pride do državnega udara, ki so ga izvedli simpatizerji Velike Britanije in Francije, ter proti Nemčiji. Petra Karađordovića (sin Aleksandra Karađordovića, ki je vladal od 1918-34, ubili so ga v Marseillesu, za tem je sledilo »obdobje kraljevega namestništva«) so razglasili za polnoletnega in za kralja. Jugoslavija je tako dobila novo vlado, njen vodja je bil general Dušan Simović.

~ 6.04.1941- ko je Hitler izvedel za vale upora v Jugoslaviji, je doživel napad besa, zato je ukazal pripraviti napad na Jugoslavijo in pripravil 83 divizij oz. 2 milijona vojakov. Na ozemlje Jugoslavije je vdrla vojska 4 držav: Nemčije, Italije, Madžarske in Bolgarije. Nemško letalstvo je bombardiralo Beograd, istočasno so vdrle kopenske enote:

- iz S Nemčija
- iz Z Italija,
- iz V Madžarska
- iz JV Bolgarija

Jugoslovanska vojska se skorajda ni branila, bila je neorganizirana in slabo oborožena, uspeli so mobilizirati le 1250 000 vojakov. Kralj Peter in vlada so zapustili državo, najprej so zbežali v Egipt, nato v London.

~ 17.04.1941- namestništvo v Jugoslaviji je podpisalo brezpogojno kapitulacijo.

RAZDELITEV SLOVENSKEGA OZEMILJA MED OKUPATORJI

1) Z del ozemlja: pod Italijani že od Rapalske pogodbe

2) V in Z del ozemlja- Dravska banovina- v Jugoslaviji je bilo to ozemlje razdeljeno na 2 »oblasti«: Dravsko in Savsko. Dravska je bila naša. Obe oblasti so po kapitulaciji razdelili, pri tem je imela glavno vlogo Nemčija.

→ Nemčija: Gorenjska, Štajerska, del Koroške, 4 vasi v Prekmurju, področje J od Save. Vsa ta področja so bila gospodarsko in industrijsko najbolj razvita.

Hitler je na obisku v Mariboru izjavil »naredite mi to deželo spet Nemško«, a jim to ni uspelo. Vzroki:

- ~ primanjkljaj kvalificiranega kadra
- ~ pričetek partizanskega gibanja
- ~ obnašanje, da je dežela del Nemčije in da so pripadniki Nemci